

ovšem za určitých okolností mohou žádati o snížení vyměřeného výživného (§ 1582).

Nakonec ještě nutno uvést nanejvýš spravedlivé ustanovení § 1583 o nároku alimentacním v jednom případě, kdy jsou oba manželé na rozluce nevinní, ustanovení, kterého dosud naše platné právo bohužel nezná. § 1583 zní: »Ist die Ehe wegen Geisteskrankheit eines Ehegatten geschieden so hat ihm der andere Ehegatte Unterhalt in gleichen Weise zu gewähren wie ein allein für schuldig erklärter Ehegatte«. (Bylo-li manželství rozloučeno pro duševní chorobu jednoho manžela, má mu druhý manžel poskytovat výživu ve stejné míře, jako manžel, jenž je sám uznán za vinna).

3. Švýcarsko.

Nejmodernější nazírání na alimentacní otázku má Švýc. obč. zák. ze dne 10. prosince 1907, a to jeho 4. titul (čl. 137—158).

Čl. 137—142 obsahují důvody z nichž je možno žalovat buď na rozvod nebo na rozlukou manželství. (Terminologie stejná jako v Německu.) Podle čl. 145 učiní soudce po dobu trvání sporu od podání žaloby nutná opatření, zejména v bydlišti a výživě manželčině, v uspořádání majetku manželů a zaopatření dětí.

Důležité ustanovení týkající se nároku na výživu obsahuje čl. 152: »Gerät ein schuldloser Ehegatte durch die Scheidung in grosse Bedürftigkeit, so kann der andere Ehegatte auch wenn er an der Scheidung nicht schuldig ist, zu einem seinen Vermögensverhältnissen entsprechenden Beitrag an dessen Unterhalt verpflichtet werden«. (Upadne-li nevinný manžel následkem rozluky do veliké nouze, může druhý manžel, i když nemá na rozluce viny býti zavázán k placení jeho majetkovým poměrům odpovídajícího příspěvku na výživu manžela nevinného.) Z tohoto ustanovení, které je zřejmě uvedeno jako výjimka z pravidla (arg. slov: ... auch wenn ...), možno odvozovati, že zásadně přísluší při rozluce nárok alimentacní pouze manželu nevinnému proti vinnému.

Podle čl. 151 přísluší nevinnému manželce, byla-li mu způsobena rozlukou značná škoda v majetkoprávním ohledu nebo v jeho vyhlídkách do budoucna, nárok proti vinnému manželovi na zaplacení přiměřeného odškodnění, a byla-li mu snad vzešla rozlukou i těžká újma v poměrech osobních, tu může mu soudce přiřknouti i peněžitou sumu jako zado st i u č i n ě n í. — Podle čl. 153 zaniká sňatkem oprávněného manžela povinnost manžela zavázaného platiti mu nadále alimentaci, odškodnění neb zadostiučinění, vyměřené ve formě renty. Renta vyměřená manželce pro nouzi, do níž následkem rozluky upadl, může býti zrušena nebo snížena, netrpí-li již manžel oprávněný více touto nouzí, nebo je-li tato menší než byla původně, stejně jako v případě, že majetkové poměry zavázaného manžela se zhoršily do té míry, že nemůže více celé renty uhradit.

Pokud se týká otázky alimentacní při rozvodu, dlužno konstatovati, že švýcarský zákoník o ní nejen ničeho přímo nestanoví, ale praxe vyplňuje tuto zřejmou mezeru výkladem čl. 155. Tam se totiž stanoví, že při rozvodu rozhodne soudce podle okolností, zejména se zřetelem na dobu, po kterou má rozvod trvat, o zrušení nebo trvání dosavadního způsobu upravení poměrů majetkových mezi manžely. Zadá-li o to některý z manželů, musí býti provedeno rozloučení majetkového společenství (Güterverbindung u. Gütergemeinschaft). Co z to-

ho, že se majetkové poměry řeší, dedukuje pouze podle analogie čl. 152, že i otázka manželčiny výživy po dobu rozvodu musí býti soudem řešena. (Viz Curti Forrer, kom. str. 133 pozn. 8.)

Dr. Karel Motlík:

Maličkosti.

Přes to, že jsou přetíženy soudy — nebo snad právě proto — začíná v poslední době zase vynořovati se otázka, jak daleko prostírá se oprávnění notáře při legalisaci podpisu osob právnických. Byla by to na první pohled maličkost. Ale provozována soustavně přestává býti maličkostí a začíná býti něčím velmi nepříjemným.

Osvědčení v legalisační doložce, že pp. X. a Y., oprávnění k firmování, podepsali listinu firmou Z. nestačí. Třeba přiložiti vysvědčení z rejstříku — u obcí potvrzení okresního úřadu o tom, že dotyční zastávají předepsané obecní funkce atd.

Řekněme, že by si tyto osoby právnické skutečně ona vysvědčení opatřily (výťah z rejstříku). Svědomitému referentovi nebude opět stačiti, že podle výťahu z rejstříku oprávněny byly osoby fy firmovati v době vystavení výťahu. Bude žádati speciální potvrzení pro onen den, kdy podpisována byla listina.

A jak draho takové potvrzení »ad hoc« dnes přijde, máli býti vydáno brzy — o tom snad není třeba se šfíiti.

Přes to — snad právě pro přetížení soudů a plynoucí z toho následek, že na vyřízení rekursu musí se čekati věčně, a na to obyčejně právě ve věcech knihovních není kdy — s těžkým srdcem, ale přece se tatu potvrzení opatřují.

Je to však skutečně nutno?

§ 79. n. řádu praví: »Legalisaci osvědčuje notář, že strana v jeho přítomnosti listinu vlastnoručně podepsala neb podpis na listině před ním za svůj uznala. za obsah listiny jakož i oprávnění vydavatele není (notář) zodpověden.«

Tedy — pro primo — nikde není rozeznáváno mezi osobou fysickou a osobou právnickou. A nemusím snad ani opakovati jak upraveno jest zákonem projevování vůle osoby právnické, jakým způsobem platně se zavazuje a prohlášení, na venek závazná činí.

A tu je vidět neudržitelné stanovisko oněch referentů, kteří k ověřenému firemnímu podpisu žádají průkaz oprávnění k firmování říkající: Notář jest oprávněn potvrditi, že podepsala osoba A, — že podepsala osoba B — ale více ne. Čili prohlašují tím, že notář není oprávněn potvrditi legalisační doložkou, že podepsala Spořitelna X., — neb Obec Y.

Věc jest samozřejmá. Pro platnost podpisu obce Y. není nutně zapotřebí, aby podepsali starosta A., radní B. a členové zastupitelstva C. a D. Mohou býti v podpisu také docela platně radní M., a členové zastupitelstva P. a S. a stále to bude — ne podpis a závazek dotyčných podepsavších — ale závazek obce Y.

Ovšem — poukazuje se při tom na ono »za obsah listiny jakož i oprávnění vydavatele není (notář) zodpověden. Ale tu jde zase o něco docela jiného. »Oprávnění vydavatele« jest v souvislosti s »obsahem listiny« je to tedy oprávnění k právnímu jednání, v listině obsaženému, tedy na př. v konkrétním: zda Okresní hospodářská záložna v A. oprávněna jest vydati výmaznou kvitanci na pohledávku kontribučenského obilního fondu panství

B., ležícího větším dílem v jiném okrese — nebo zda oprávněn jest Josef Novotný, sedlár z Hradiště 18 vydati dluhopis na nemovitosti zatížené substitucí. —

Jsou to tedy vesměs okolnosti, týkající se obsahu listiny — nikoliv však práva podepisovati. Neboť notář by i by odpověden, kdyby v hořejším případě potvrdil, že listinu podepsal Josef Novotný, kterého sice zná, ale neví, je-li skutečně »sedlářem v Hradišti 18« a přec jen to uvedl — a to, podle jednoho rozhodnutí i v tom případě, že by se dodatečně ukázalo, že skutečně obě osoby jsou totožné.

Nebo v druhém případě: Dejme tomu, že by podle výkladu nepříznivého notář měl skutečně jen osvědčiti, že podepsali listinu p. Josef Novotný a p. Z. — podpisy by ověřil, k tabulárce přiložil by se výtah z rejstříku, osvědčující, že Josef Novotný oprávněn jest firmovati — pak se ale ukázalo, že »oprávněný« Josef Novotný a »podepsavší« Josef Novotný jsou dvě rozdílné osoby —

Kdo to měl dbáti na to, aby podepisoval ten pravý? Zajisté by týž pán, který vyžaduje výtahy z rejstříků, jako *conditio sine qua non* prohlásil: »Samozřejmě ověřující notář!« Ověřuje-li notář pravost podpisu — musí přece znáti, že podpis jest pravý a priori. Ověřuje-li notář podpis Spořitelny, musí věděti, že opravdu Spořitelna jest podepsána. A to by přece v případě podpisu osobami neoprávněnými nebyla!

A pro uklidnění: Jak může věděti onen notář, že podpisují za ústav — řekněme banku N — opravdu pp. X. a Y.? — Velmi dobře! však má ve svých protokolech jejich valné hromady — nemá-li, jest mu — při místních a okolních ústavech jistě dobře známo, kdo za ony ústavy jedná, — je-li v sídle krajského soudu, může bez překážky nahlédnouti do rejstříku (to ovšem knihovní referent činiti není povinen, a proto neučiní), může konečně nahlédnouti do výtahu z rejstříku, který po provedení legalisace — tedy nejdéle po 5 minutách — straně vrátí (přiložíte-li výtah ke knihovní žádosti, obdržíte jej zpět za půl roku). Je to tedy postup, odpovídající znění zákona — a ač zdánlivě nedůležitý, přec jen v praxi poskytující značně výhod. Když na př. zdejší peněžní ústav má podepisovati kvitanci do druhého konce Čech — a bude míti volbu, buď obstarávati k podpisům výtah z rejstříku, neb obejít se bez zaslání zvláštního výtahu, zvolí jistě postup jednodušší a — příznivejší si — lacinější. Že je to výhoda pro stranu? — Jest. Ale to je jen docela v pořádku. Neboť v mezích zákonných předpisů jsou úřady pro strany ne strany pro úřady. Je-li možný dvojitý způsob, třeba vybrati ten jednodušší a ne naopak!

Ostatně — ještě jedna věc. Je spousta firemních podpisů, kde firmuje osoba jedna — ne svým jménem, nýbrž vypsáním firmy — a sice určitým způsobem vypsání firmy. Může tedy býti v praxi velký rozdíl, je-li na listině podpis »V. Jech« a nebo »Jech Václav« — ač obojí podepisuje Václav Jech — první je závazek firemní, druhý závazek soukromý, — což může býti velký rozdíl. On ale »V. Jech« — může podepsati i pan X. — a právem, neboť jest společníkem, k samostatnému firmování oprávněným. A tady jsme zase u toho, co tvrdím na začátku. Neověřuje se podpis osoby fyzické — protože pan X. na listinu samostatnou píše něco docela jiného než svůj podpis. Ověřuje se, že panem X. podepsala firma V. Jech — tedy právnická osoba. A proto musí ověřující znáti, zda skutečně podepsala platně.

Druhá maličkost. A — provádí-li se důsledně — velmi nepříjemná maličkost. Jak známo, knihovní žádosti musí být podepsány. Pravost podpisů se zpravidla nezkoumá, protože rozhoduje obsah listiny.

Takové docela nevinné ustanovení — že ano? — Ale: Každý, kdo zná techniku provádění knihovních smluv řekne, že není zpravidla možno sepsati — a tedy také podepsati — knihovní žádost současně se smlouvou. Padá tedy — s výhradou žádostí s předepsaným ověřením podpisů ve většině případů možnost, aby bez zvláštní cesty k právnímu zástupci strany vlastnoručně podepsaly tabulárku. Proto také mnohdy se podpis stran na žádosti vypíše strojem (Já osobně bych to považoval za přijatelné, neboť tak prima vista se podpis nevydává za to, čím není — t. j. vlastnoruční.) nebo připiše se v kanceláři ručně.

Jenom že: představte si úzkostlivého — (pravím výslovně jen úzkostlivého — tedy ne snad proti právním zástupcům snad dokonce zaujatého) referenta.

Podpis jména strany strojem není podpisem jak zákon žádá: V tom by nebylo sporu, že skutečně podle litery zákona může žádat podpis vlastnoruční, »jehož pravost se zpravidla« nezkoumá. Konečně — i to se může pro klid udělat. Ale pravost podpisu nezkoumá se jen »zpravidla«. Což, bude-li z toho ten referent odvozovat, že by přec jen někdy měl srovnati pravost podpisu na žádosti s podpisem na smlouvě? A což když — samozřejmě — objeví, že oba podpisy jsou docela různé?

Nezbývalo by než dávat si do smluv plnou moc k podpisu žádostí knihovních.

Nemohl by nový zákon knihovní věc tuto upravit, tím způsobem, že by v případě, kdy tabulární žádost jest signována právním zástupcem, nevyžadoval vlastnoručního podpisu strany?

JUDr. František Matouš:

§ 37 zákona č. 81/20.

Podle § 37 přídělového zákona č. 81/20 odstavce 2. a 3. jest pro vždy stanoveno, že příděly, at celé nedíly, nebo jednotlivé pozemky, lze zcizovati jenom za cenu přídělovou. Pouze »k vykonanému zlepšení jest bráti slušný zřetel«. Přeplatek ceny nabývací zvětšené o uznané investice propadl by státu. Proto výměry S. P. Ú., schvalující zcizení přídělů končí stereotypní již doložkou, upozorňující v různých stylistických obměnách účastníky smlouvy, že »svolení ke zcizení (prodeji, směně atd.) uděleno s podmínkou, že obě smluvní strany jsou rukou společnou a nedílnou povinny podle § 37 zákona z 30. ledna 1920 č. 81 sb. z. a n. vyplatiti Státnímu Úřadu Pozemkovému jako přeplatek to, oč skutečné plnění za zcizený pozemek přesahuje cenu, uvedenou ve schválené smlouvě.«

Opatření toto bylo dobře míněno především jako trvalá brzda spekulativního kupčení příděly; také mělo snad umožniti zachování původní jejich přístupné ceny i pro budoucnost, a tím zachrániti je lidem malým. — Při prodeji celých majetků nemovitostních, kde příděly jsou pouhou jejich součástí, nepůsobí důsledky tohoto ustanovení zákona potíží, protože jest na snadě, podotknouti ve smlouvě, že z úhrnné ceny tržové připadá na příděly spolu prodávané částka, rovnající se penízi, za ně původním nabyvatelem zaplacenému, a sotva komu podaří se prokázati opak. S. P. Ú. sice někdy žádal,